

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань енергетики та
житлово-комунальних послуг

18 червня 2022 року

Веде засідання голова Комітету ГЕРУС А.М.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...7427 про врегулювання відносин та забезпечення стабільності на ринку природного газу. Відповідно у нас два законопроекти.

Зараз чути мене добре?

_____. Вас добре чуто, але є якийсь фон, тобто в когось не вимкнтий мікрофон.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Всім виключили, і я зараз включив. І просто дивіться, там, хто підключений, хто... У мене прохання до всіх мікрофон виключати, а потім, коли брати слово, тоді просто включати мікрофон, щоб у нас не було шуму в ефірі.

Відповідно вчора ми оголосили перерву засідання комітету на питаннях про законопроект 7427. Це основний законопроект, поданий Міністерством енергетики, підтриманий і поданий урядом, Кабінетом Міністрів України як суб'єктом законодавчої ініціативи. Відповідно проходив урядові обговорення, проходив урядові різні міністерства.

І є 7421-7, поданий авторами: Тимошенко Юлією Володимирівною, Кучеренком Олексієм Юрійовичем і так далі.

Відповідно давайте ми зараз тоді перейдемо до розгляду цих двох законопроектів. Я сподіваюсь, що у нас якби кворум є, але по кворуму ми будемо бачити під час голосування. Кворум ми встановили на початок засідання комітету. Далі по голосуваннях буде видно, чи ситуація не змінилася.

Відповідно у нас спочатку законопроект... Як зробимо, обговоримо два

законопроекти, потім будемо голосувати по першому і по другому? Чи обговорюємо один – голосуємо, обговорюємо інший - голосуємо?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. У мене запитання, пане голово, якщо дозволите.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Скажіть, будь ласка, депутати ознайомлені з листами, які надійшли за останню добу? На жаль, ви дали дуже мало часу. Але, тим не менш, і Асоціація міста України, і Асоціація теплокомуненерго відреагували і встигли дати рецензію на альтернативний законопроект.

Ви встигли ознайомити депутатів?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не працюю секретарем, який має ознайомлювати.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дайте, я ж не можу давати доручення секретарю, запитайте в секретаря тоді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вона відповідає на ваше питання. Якщо цей лист був надісланий депутатом, значить, вони ознайомилися, ті, хто хотів ознайомитися. Ви його самі надсилали в чат депутатів, тому ваше питання - це не питання, щоб в'яснити...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я дублюю, про всяк випадок. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви ж надсилали депутатам лист?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я в чаті нещодавно обидва листи надрукував. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Правда, один з них був просто вордівський документ без підпису, але зробимо вигляд, що це не має значення.

Відповідно...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. ...надійшов на пошту секретаря комітету пана Дудкіна.

ДУДКІН О.М. Секретаріат об 11-й годині ознайомив з листом пана Плащука електронною поштою. З листом Асоціації міст не ознайомлював, тому що він на електронну пошту нашу не надходив, а офіційно через систему електронного документообігу обидва листи не надходили станом на зараз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Дякую.

Відповідно законопроект 7427 – це урядовий законопроект. Чи є Міністерство енергетики, щоб коротенько представити цей законопроект, що в ньому є і чому він важливий і нагальний саме зараз.

Міністерство енергетики, є присутній?

КОЛІСНИК М.О. Дякую, головуєчий. Заступник міністра Колісник Микола.

ГРИБ В.О. Вибачте, будь ласка, Андрію Михайловичу, там Інна Совсун не може під'єднатися. Можливо, перевірити чому? Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Інна Совсун не може під'єднатися... Потрібно заходити за вчорашнім лінком – той, який був розісланий.

ГРИБ В.О. Вона знає, але в неї не виходить.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, якщо в двадцяти депутатів виходить, а в когось не виходить, значить, треба щось поспробувати, якимось поспробувати креативно підійти до цієї задачі. Має вийти.

МУЛИК Р.М. Андрій Михайлович, Мулик приєднався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Супер! Роман Миронович, принагідно вітаю вас з сьогоднішнім днем народження! Здоров'я вам міцного, перемоги, мирного неба над головою, щастя в сім'ї, щоб у вас була сім'я гарна, вас любили і ви її любили, щоб у вас були друзі чудові, щоб ви любили своїх колег по комітету і колеги по комітету вас так само любили, і поважали. Щастя вам і здоров'я!

Інна Романівна Совсун, не отримується? Давайте, поки Інна Романівна пробує, коли будемо підходити до голосування, то ще раз тоді якимось перевіримо, чи вона підключилася.

Зараз попрошу слово Міністерство енергетики.

КОЛІСНИК М.О. Дякую.

Користуючись нагодою, я коротко представлю наші законопроекти, уточню. Законопроект, який поданий Кабінетом Міністрів, про особливості регулювання відносин на ринку природного газу та у сфері теплопостачання протягом дії воєнного стану та подальшого відновлення (реєстраційний номер 7427 від 01.06).

Предмет даного законопроекту. Цей законопроект, прийняття його, є надзвичайно важливим, хочу підкреслити, для підготовки до наступного опалювального сезону. Суть даного законопроекту є запровадження мораторію на підняття цін, тарифів на природний газ і тарифів на теплову енергію та супутні послуги в цілях збереження доступних послуг, непідняття тарифів з огляду на існуючу ситуацію (воєнний стан), та післявоєнне відновлення.

Також це комплекс компенсаторних заходів, спрямованих на

стабілізацію діяльності суб'єктів ринку природного газу та підприємств теплоенергетики, діяльність яких підпадає під дію мораторію вищезгаданого, та запобіганню виникнення кризових ситуацій, зумовлених збройною агресією проти України, в сегментах газу та тепла, теплозабезпечення.

Компенсаційні механізми, які передбачені даним законопроектом. Фінансування заходів з подолання боргової кризи на ринку природного газу, яка передбачена вже існуючим законопроектом 1639 та яка викликана і створена фактично державним втручанням в діяльність ринку природного газу шляхом покладення спеціальних обов'язків окремими постановами, що передбачено Законом України "Про ринок природного газу", також забезпечено, передбачено зокрема, що такі покладання спеціальних обов'язків є компенсаторним.

Фактично дія спеціальних обов'язків у нас діяла спочатку з 2014-го по 2015-й, потім з прийняттям Закону "Про ринок природного газу" вже з 2015 року фактично до 31.12.2020 року.

Це, зокрема, врегулювання боргів операторів ГРМ, суб'єктів ринку природного газу, всіх постачальників по цепочці. Так як на той момент завжди це була 867 Постанова Кабінету Міністрів, яка вносила зміни, де була ціла цепочка покладення обов'язків: від видобувника до газзбута, який безпосередньо постачає природний газ населенню.

Також це компенсація НАК "Нафтогазу" витрат, понесених за виконання цих спецобов'язків, які зменшені на фактично отримані доходи під їх виконання. І відшкодування підприємствам ТКЕ різниці в тарифах на тепло, операторам ГРМ різницю в тарифах на розподіл з врахуванням додаткових втрат, зумовлених від військової агресії проти України.

У нас є окрема Постанова 326, якою передбачається, що ми розробляємо та затверджуємо методику обрахунку саме втрат від військових дій. Це втрати як самого ресурсу, втрати природного газу по газотранспортній системі, так і газотранспортної системи, шляхопроводів, там є і електропроводи, і інші частини.

Фінансування. Фінансування даного законопроекту передбачається з двох фактично ключових джерел. Перше – це державний бюджет на 2022 рік з врахуванням відповідних змін, які передбачені паралельним законопроектом, який пов'язаний з головним (реєстраційний номер 7429), який вже був розглянутий в профільному комітеті та був, в принципі, схвалений до першого читання за основу, за рахунок видатків з спеціального фонду державного бюджету.

Мінфіном цю частину, цей законопроект також опрацьовувався, він погоджений, тому тут спільна позиція уряду, що, власне, і відображено, оскільки воно подано Кабінету Міністрів і вже проголосовано.

Інша складова – це залучення міжнародної фінансової допомоги. І сьогодні у нас стоїть питання, що нам для підготовки до опалювального сезону потрібно для безпечного проходження опалювального сезону і всіх існуючих сценаріїв купити природний газ в максимально можливих обсягах, назвемо це так. Є різні сценарії, різні об'єми, але для того, щоб залучити хоч якісь кошти, нам потрібно в розумінні європейських партнерів чіткий інструмент розподілу та механізму управління цими фінансовими коштами. Цей законопроект якраз і надає змогу відобразити такі механізми, запровадити.

Фактично законопроектом 1639 запропоновано... є деякі зміни. Це там різниця в тарифах природного газу ГРМ з 01.01 по 28.02 в цілях погашення заборгованості перед ОГТСУ, оскільки є окремі періоди, які... і за послуги балансування утворена заборгованість ОГТСУ перед учасниками ринку.

Також це виконання фактично функцій ПОН (це "постачальник останнього надії"), який фактично за певні періоди (це з 01.11, для прикладу, по 28.02) виконав покладені Кабінетом Міністрів в адміністративному порядку функції, які призвели фактично до видатків, не покритих на сьогоднішній день вже видатків, в значних розмірах.

Також це різниця в тарифах на послуги зберігання природного газу...
(Не чути) ...оператора газосховищ.

Збитки газзбутів при постачанні природного газу для потреб населення в окремо взятий період (це зима 2021 року), коли фактично було встановлено граничну ціну відпуску для населення 6.99 при ринковій ціні надто вищій.

Підкреслюю остаточно, що законопроект для нас є ключовим. Він є важливим. Він насправді опрацьовувався не один місяць, ми його опрацьовували ще з початку опалювального сезону, напрацьовували. І наразі в нього було декілька літерацій. І наразі він сформований в існуючу літерацію законопроекту 7427 з урахуванням позицій багатьох учасників ринку і центральних органів виконавчої влади.

Тому ми бачимо, що в рамках доопрацювання, подання до розгляду в Верховну Раду та комітети було надано там окремі пропозиції зі сторони Асоціації міст. Вони пропрацьовані, і ми розуміємо, що їх ми, можливо, також можемо врахувати. Тут буду вдячний за коментар Мінрегіону.

З нашої позиції як розробника ми будемо дуже просити комітет та Верховну Раду розглянути законопроект в максимально стислі строки по скороченій процедурі, якщо є можливість, в першому читанні. В другому, якщо є можливість, внести корективи.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Давайте, запитання в кого є?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. У мене є запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, всім надамо слово. Давайте ще, можливо, оскільки тут є стейкхолдер - НАК "Нафтогаз", давайте, може, дамо Юрію Юрійовичу Вітренку коротко слово. Тому що, дійсно, в підготовці до зими роль Нафтогазу України є критично високою. Відповідно ваша позиція також важлива.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Мінрегіон не забудьте, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, вам слово.

ВІТРЕНКО Ю.Ю. Дякую, шановні народні депутати.

Хотів би підтримати уряд, урядовий законопроект. Дійсно, дуже важлива ініціатива. Вона важлива як з точки зору енергетичної безпеки, так і, за переконанням і Президента, і багатьох інших людей, це важливо з точки зору національної безпеки також. Тому зі свого боку ми всіляко допомагали у розробці цього законопроекту уряду.

Ми хочемо сказати, що це, дійсно, як зазначив пан Колісник, дає принаймні можливість уряду спільно з Нафтогазом залучати кошти міжнародних партнерів для того, щоб профінансувати в максимальному обсязі закачку газу перед початком опалювального сезону, що є критично необхідним для сталого проходження цього опалювального сезону.

Також цей закон в тих межах, які є реалістичними в умовах війни, все ж таки зберігає і ринкові механізми, і прозорість, і підзвітність. Він максимально робить так, щоб залучені були органи державної влади, зокрема і Мінрегіон, і Міненерго, і навіть Національна комісія регулювання ринку електроенергетики і комунальних послуг, для того щоб все ж таки ці великі кошти, про які йде мова, вони виділялися не безконтрольно, а була досягнута та підзвітність, яка є можливою в умовах воєнного стану.

Дуже хотілося би, щоб народні депутати підтримали урядовий законопроект, причому зробили це якомога скоріше. Тому що зараз вже має відбуватися активна закачка газу. До зими потрібно готуватися завчасно. Є певні обмеження і технологічні щодо того, скільки можна закачувати і скільки можна привозити газу, тому будь-яке зволікання з прийняттям цього законопроекту ставить під загрозу відповідно проходження опалювального сезону.

На цей законопроект чекаємо ми, і на цей законопроект чекає уряд, на

цей законопроект чекають і ті міжнародні партнери, яким давно вже було сказано, ще у квітні, що такий законопроект розробляється, у травні, що законопроект був прийнятий урядом. Всі очікують, що в умовах війни рішення будуть прийматися швидко.

Тому ще раз прошу народних депутатів прийняти цей законопроект якомога швидше. Дякую. Якщо є будь-які питання, я готовий відповісти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибі, Юрій Юрійович. Трошки пізніше до питань перейдемо.

Як ви бачите, ми в суботу його розглядаємо, щоб, дійсно, оперативно розглянути. Разом з тим, і наші правила, якщо матеріали надаються за добу до розгляду, і швидкість. Ми стараємося збалансувати, щоб було і те, і те.

Тому зараз слово надаю, якщо зручно, Олексій Михайлович Чернишов. Це вже не Мінрегіон, а Міністерство розвитку громад та територій... Чи як коректно?

ЧЕРНИШОВ О.М. Ви знаєте, все коректно: і перша, і поточна назва. Міністерство розвитку громад і територій України, чи Мінрегіон по-старому.

Я, зі свого боку, буду намагатися бути дуже стислим, коротким та зрозумілим.

Ми виходимо з того, що закон, який поданий Кабінетом Міністрів України, є необхідним для прийняття і для сталого проходження опалювального сезону, який є величезним викликом для держави і народу України в цьому році, і буде мати ще додаткові проблеми, які нам, на жаль, навіть зараз невідомі. Тому ми вважаємо, що такий закон має бути підтриманий, і ми його підтримуємо.

Ну, зараз я маю сказати "але", і я його скажу: але тільки не забуваючи про громади і міста. У нас є сформульована позиція, яка стосується інтересів і захисту цих інтересів на рівні українських міст та підприємств ТКЕ. Вона стосується унеможливлення процесу безоплатного переходу

об'єктів у власність інших організацій. Також ми маємо розуміти вартість газу, яка буде застосовуватися в цьому опалювальному сезоні.

Також маємо розуміти штрафні санкції. Трьохмісячний такий часовий лаг по компенсації, він робить неможливим стале функціонування підприємства, тому що підприємство має розриви грошові саме щомісячні при такій компоновці.

Тому, якщо ми маємо наміри на всі ці питання знайти відповіді до другого читання, яке також не буде затягуватись, то я впевнений, що це буде потужний крок вперед.

Ще раз хочу підкреслити, що цей опалювальний сезон - це також частина війни, яка є, і наш ворог буде його також використовувати. Тому нам потрібно бути настільки тут монолітним з містами та громадами, як ніколи. І ніякі такі провокативні речі навіть не намагатися туди втілити, також не забуваючи, що міста є основним споживачем і основним клієнтом для підприємства "Нафтогаз".

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Ще коротенько буквально, НКРЕКП, регулятор, роль якого теж важлива, потім імплементація цього закону. Якщо можна, коротенько ваша позиція. І далі слово буде народним депутатам.

ТАРАСЮК В.В. Тарасюк Валерій, член НКРЕКП. Регулятор загалом підтримує законопроект урядовий. І єдине, що до другого читання ми вже підготували наші зауваження, декілька зауважень. Одне з них досить суттєве, але воно точно може бути виправлено до другого читання. І щоб припинити зволікання з прийняттям законопроекту, то загалом ми його підтримаємо до першого читання.

Це все. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибі вам.

Бачу, що Кіт Андрій Богданович з'явився. Це важливо для того, щоб розуміти присутніх на комітеті. Тому що вчора, я так розумію, не було, сьогодні є Кіт Андрій Богданович.

Тепер слово народним депутатам. Бачу, Вікторія Олександрівна Гриб. З точки зору гендерної рівності тоді вам надаємо перше слово, перше запитання, і потім інші народні депутати.

ГРИБ В.О. Дякую, Андрію Михайловичу.

В мене запитання, якщо можна, до Міністерства енергетики. Яким чином вони подали законопроект, який покриває тільки газопостачання, я маю на увазі теплоенергію, яка виробляється з газу? Чому нічого не сказано про вугілля, наприклад?

От абсолютно правильно сказав Олексій Михайлович, що нам необхідно сьогодні працювати разом з містами та територіями. І якщо ми говоримо про те, що ми не можемо зараз піднімати тарифи, я з цим погоджуюся на сто відсотків, але чому нічого не сказано взагалі про інші джерела: про вугілля, електрику іноді? Ми були з колегами, колеги були в Краматорську, у нас було засідання, яке ми проводили з головою військової адміністрації Донецької області. Він говорив про те, що, можливо, якраз теплопостачання все буде практично на електриці, але то інше. А там, де вугілля, от скажіть, будь ласка, чому ви зразу не врахували це питання?

І чому я ще задаю, тому що ми вже 2 роки працюємо з Міністерством енергетики з приводу того, що у нас на територіях є проблеми з компенсації різниці. Чому для тих, хто працює на газу, це є, а на вугілля немає?

Таке саме питання буде до Мінрегіону, але я просто сподіваюся ... це не питання, а просто, колеги, що ви нас підтримуєте. Тому що ми з вами говорили про це, і неодноразово, не могли знайти якраз механізму, як це використовувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за запитання.

Прошу Міністерство енергетики.

КОЛІСНИК М.О. Дякую за запитання, шановний депутат.

Законопроект розглядався і виходив з внесення змін до існуючого закону 1639, який зосереджений саме на врегулюванні заборгованості учасників ринку природного газу та пов'язаних з ним. Проте... Та опрацьовувався, зокрема, з Мінфіном, який виходив з того, що наразі на розгляді Верховної Ради були інші законопроекти, які стосувалися ринку електричної енергії та вугільної галузі.

Проте, звісно, якщо наразі є пропозиції щодо включення таких механізмів, які можуть бути пов'язані, зокрема, з підготовкою до опалювального сезону, чи, як це кажуть, кладуться в мету та відповідають суті даних законопроектів, ми будемо, звісно, їх підтримувати, готові пропрацьовувати такі пропозиції.

Тому, якщо вони є підготовлені, давайте їх обговорювати. І якщо дозволяє процедура, головуєчий, якщо є така технічна процедура, давайте їх додавати правками до другого читання.

Дякую.

ГРИБ В.О. Дякую.

Андрій Михайлович, якщо можна, я продовжу. Це було запитання, але я ще не все сказала.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вікторія Олександрівна, давайте ми... Що значить "якщо можна, я продовжу"?

ГРИБ В.О. Ні, це ж законопроект ми говоримо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Правильно, але ж у нас є багато людей, які теж хочуть задати запитання.

ГРИБ В.О. Ні, це все зрозуміло. Це було запитання, я отримала відповідь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вікторія Олександрівна...

ГРИБ В.О. Далі, є у мене зауваження з цього законопроекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вікторія Олександрівна! Ви, будь ласка, зробіть виступ, задайте запитання - і ми передамо слово наступним. Це скільки разів? Ми ж не можемо постійно, щоб один й той самий повертався...

ГРИБ В.О. Добре, давайте я задала запитання, ще не зробила виступ. Я тоді роблю виступ, і після того вже переходимо до інших.

Потім в мене ще запитання є з приводу того, що буде сто відсотків тих організацій, які будуть неплатоспроможні переходити до НАК "Нафтогазу". Це порушення і Конституції, ми ж розуміємо, тому що це буде регулюватися вручну. Я вважаю, що, колеги абсолютно правильно сказали, необхідно прийняти, можливо, в першому читанні, але потім доопрацювати цей законопроект до другого читання. І тоді ми будемо подавати ці правки.

Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Камельчук Юрій Олександрович, потім Кучеренко Олексій Юрійович, потім Іоффе Юлій Якович, і потім Совсун Інна Романівна.

БОНДАР М.Л. І Бондар Михайло також.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І потім Бондар Михайло, о'кей.

КАМЕЛЬЧУК Ю.О. Дякую за можливість задати запитання. Кілька речей, спробую їх дуже коротко об'єднати. Зніму окуляри, пробачте, бо сонце.

Перше. Мене цікавить, які передбачаються джерела надходження коштів. Тобто я почув, що будемо залучати наших міжнародних партнерів десь за кордоном і так далі для закриття питань по закупівлі газу. Які саме організації, на яких умовах будуть давати ці кошти, простими словами?

Друге. Яким чином, можливо, вже передбачені ризики, які виникають у нас у зв'язку з тимчасово окупованими територіями? Оскільки ми знаємо, що вже такі борги накопичувались, починаючи з 2014 року. Можливо, вже передбачено це якимось чином в суті закону? Хотілось би почути відповідь, як ми будемо працювати з цим далі.

І третє. Справді хочу звернути увагу, було би добре, щоб ми до другого читання теж напрацювали позиції з того, що сказала пані Вікторія. Це врахування інтересів, так би мовити, тих організацій, які виробляють тепло за рахунок вугілля, а тут в тому числі і, скажімо так, розвиток і підтримання вугільної галузі, яка поки що залишається осторонь, принаймні за тією інформацією, яка у мене наявна, оперативна, в спілкуванні з Міністерством енергетики.

Ясно, що є багато незрозумілих питань, як балансувати буде в майбутньому потреба, який буде попит на тепло і на вугілля загалом. Є розуміння, скільки його треба знайти, але немає рішення, чи ми будемо дофінансовувати, точніше, вкладати в розвиток, власне, вугільної галузі.

Якщо це можна в рамках цього законопроекту також передбачити, не розтягувати це на кілька законопроектів, то буду вдячний Міністерству енергетики і колегам за врахування цієї позиції.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрій Олександрович.

Прошу Міністерство енергетики є коротка якась репліка, відповідь?

КОЛІСНИК М.О. Да, коротко відповім.

Фінансування: а) передбачено з державного бюджету за рахунок спецфонду – це дивіденди та податкові зобов'язання НАК "Нафтогазу". Та щодо фінансових зовнішніх інститутів наразі пропрацьовується і керівником НАК "Нафтогазу" здійснено візит, думаю, Юрій Юрійович зараз доповість. Сьогодні на порядку денному такий діалог триває з Світовим банком, EBRD, ОРІС. Тобто це світові інститути, які системно залучені до інвестування в енергетичну сферу України.

Щодо пропозицій вугільної галузі. Повторюсь, готові їх розглядати, вони не передбачались, оскільки ми виходили з змін до існуючого закону саме по ринку природного газу. Але вони, якщо ми беремо в цілому підготовку до опалювального сезону, є доречними. Готові опрацьовувати до другого читання.

КАМЕЛЬЧУК Ю.О. Якщо можна, уточнення по заборгованостях, які виникають у зв'язку з окупованими територіями, починаючи з 2014 року. Чи ці ризики якимось обговорювались і передбачені в цьому законопроекті?

КОЛІСНИК М.О. Дякую за запитання. Раніше згадував, є Постанова 326, яка передбачає врегулювання заборгованості в результаті воєнних дій саме по чіткій структурі та індикативах. Є окремий облік, в енергетиці його веде НКРЕКП, відповідна методика затверджується Кабінетом Міністрів. І, так, це передбачається як компенсаційна складова за цими законопроектами.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Юрій Юрійович, прошу вас.

ВІТРЕНКО Ю.Ю. Хотів би додати, що були проведені зустрічі, де відповідно було озвучено такий законопроект урядовий, і далі відповідні міжнародні партнери очікують вже прийняття такого законопроекту. Це, з одного боку, урядові структури США - це Департамент зовнішніх справ, Держдепартамент, це..... міністерство фактично фінансів, Міністерство енергетики і Міністерство комерції, там, торгівлі.

Наразі основним інструментом фінансування з боку американського уряду є Світовий банк, тобто вони дають ці кошти Світовому банку, а Світовий банк далі з урядовими програмами фінансує, передає ці кошти уряду. Тому і важливо, щоби з'явився цей спецфонд, для того щоби той же Світовий банк міг гроші американського уряду передавати українському уряду, бо наразі прямого такого механізму іншого немає. Але він напрацьовується. Як варіант, наприклад, розглядається зараз варіант ленд-лізу. Відповідні урядові структури Америки мають там впродовж, мені здається, залишилося їм днів 20 повернутися до Конгресу і запропонувати відповідний механізм, рамку, як цей законопроект про... Закон про ленд-ліз буде реалізовуватися.

Також це такі структури, як Ексімбанк (американський), DFC (це в минулому OPIC). Далі це МВФ, який теж відповідно фінансує, як ми всі розуміємо, український держбюджет і який теж дивиться на те, що він може робити.

Окремий напрямок – це EBRD. І ми вже отримуємо зараз кредит на 300 мільйонів євро, і у нас є можливість збільшити ще на 300 мільйонів євро, тобто буде загалом 600 мільйонів євро. Але для того ж EBRD для того, щоб видавати кредит, потрібно побачити, як цей кредит Нафтогаз може повернути. І тут якраз ця компенсація, яку відповідно отримує Нафтогаз за виконання спеціальних обов'язків, і буде тим джерелом, яке ми можемо показувати як джерело для погашення тих кредитів, які зараз будемо брати.

Схожа ситуація, наскільки я розумію, і з Євросоюзом. Ми не

проводили минулого тижня перемовини, але коли ми до цього говорили з Євросоюзом, вони так само казали, що потрібні відповідні бюджетні програми, за якими відповідно може надаватися допомога українському уряду, і який потім буде направляти цю допомогу через механізм спецфонду вже в сектор житлово-комунальних послуг, в газовий сектор.

КАМЕЛЬЧУК Ю.О. Останнє уточнення: розпорядник фонду хто?

ВІТРЕНКО Ю.Ю. Цього спецфонду - наразі не пам'ятаю. Хто розпорядник фонду?

_____. Розпорядник фонду - Міністерство енергетики.

ВІТРЕНКО Ю.Ю. І Мінрегіон в частині відповідно своїх бюджетних програм по тепловиках. Можливо, пан Олексій Чернишов...

ЧЕРНИШОВ О.М. Фактично розпорядником зазвичай виступає Кабінет Міністрів в особі Міністерства фінансів, а далі за напрямками. Де є в енергетиці певні підпрограми, вони будуть за погодженням і координації Міненерго; які в теплоенергетичній, чи це в комунальній сфері – це Мінрегіонрозвитку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скажіть, будь ласка, а чи відома загальна сума, державний бюджет і загальна сума - міжнародна фінансова допомога?

ВІТРЕНКО Ю.Ю. А можна уточнити питання: на цей рік, чи що мається на увазі?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви сказали, що буде два напрямки фінансування

врегулювання заборгованості і закупівлі газу. Два джерела: перше джерело - державний бюджет, а друге джерело - міжнародна фінансова допомога. Перше джерело – це розміром X, а друге джерело – це розміром Y...

ВІТРЕНКО Ю.Ю. Перше джерело – це 76 мільярдів гривень, але це фактично просто транзитом пройде через державний бюджет, це Нафтогаз буде направляти кошти в державний бюджет, які потім будуть через державний бюджет направлятися відповідним учасникам ринку газу, які потім будуть сплачувати їх знову ж таки в Нафтогаз, і Нафтогаз повертати в державний бюджет, тобто це...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А друге джерело?

ВІТРЕНКО Ю.Ю. А друге якраз - це нові кошти, які потрібні якраз для того, щоби закуповувати газ. Отуди і мають міжнародні партнери кошти направляти. Тобто от те, що я розповідав, це якраз і буде наповненням цього другого джерела.

При цьому, наскільки нам відомо, наразі міжнародні наші партнери, вони приймають рішення поступово. Тобто немає, наприклад, зараз узгодженої програми до кінця року. Тобто є певні рішення, про які ви їх всі чули, мабуть. І рішення Конгресу про виділення там великої фінансової допомоги. Але це другий пакет. Має бути ще третій пакет. Європейська комісія ще тільки має наразі, всі очікують, запропонувати свій пакет. Тобто поки рішення приймаються так: там на найближчий період, а не до кінця року.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, це декілька мільярдів доларів орієнтир.

ВІТРЕНКО Ю.Ю. Це декілька десятків. По цій програмі - це декілька мільярдів. Але загалом, якщо ми мову ведемо про Україну, це декілька

десятків мільярдів доларів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Зрозуміло.

Олексій Юрійович Кучеренко, прошу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую.

Перед тим, як задати питання, бо після того я буду наполягати на виступі по обговоренню, я дуже прошу надати слово представнику Асоціації міст України. Він там тягне руку. Ви, мабуть, просто не бачите. Дуже прошу заслухати точку зору Асоціації міст України, бо це саме ті міста і громади, про які шановний пан міністр... я не можу "розгром" сказати, бо ви таку назву сказали, тому я застосовую стару - Мінрегіон. Але, якщо хочете, Міністерство розбудови громад та територій, пан Чернишов сказав. Будь ласка, дайте слово Асоціації міст України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Юрійович, у нас зараз виступають депутати. Кучеренко, Іоффе, Совсун, Бондар.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ви надали слово міністерствам. Після цього п'ять разів я вже чув думку Нафтогазу. Я прошу дати слово Асоціації міст України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Юрійович, зараз ваш виступ. Після вас Іоффе Юлій Якович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Після того я не виступ, а запитання задам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви використовуєте свій...?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я не використовую. Ще раз хочу сказати, ви збираєтесь надати слово Асоціації міст України чи ні?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тільки після виступу народних депутатів. У нас зараз йде виступ і обговорення серед народних депутатів.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Добре. Добре. Тобто для вас Нафтогаз більше, чим міста України, але ви обіцяєте, що Асоціація міст України так само буде мати можливість виступити.

Я не розумію вашої логіки ведення цього засідання, бо можуть бути питання і до Асоціації міст України. Ви не передбачаєте таку можливість своєю процедурою ведення, там, із своєї спальні, чи звідки? Не ображайтеся. Не розумію, чому ви не хочете вислухати Асоціацію міст України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще є запитання чи вже немає більше?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Це до вас запитання, не запитання, а вимога. Якщо ви будете так себе вести, то я буду себе вести адекватно. Я хочу бути максимально конструктивним, але я доросла людина, щоб слухати і йти у вас на поводу. Ви вже наприймали там і експорт електроенергії російсько-білоруський, і все інше, вибачте. Але це буде окрема розмова, не думайте, що хтось це забув.

Ви надасте слово Асоціації міст України чи ні?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Юрійович, ви з першого разу не розумієте? Після виступу народних депутатів, повторюю вдруге, хто не зрозумів з першого разу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. А якщо буде питання до Асоціації міст України, можна буде їх задати чи ні?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, або Кучеренко, або Іоффе. І рухаємося далі.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Не так буде, а буде по-іншому, по регламенту буде.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлій Якович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ні, не буде. Ви ж розумієте, що я не дам цього.

Тепер запитання. Оскільки ви гарантували, що виступить Асоціація міст України, я починаю задавати запитання. Оскільки вони будуть стосуватися всіх присутніх міністерств, я дуже прошу уважно, при всій повазі до вас, я поважаю міністрів, я спілкуюся, ви конструктивні, адекватні люди, але я хочу, щоб ви дуже до моїх запитань дослухалися.

Перше. Запитання, не знаю, мабуть, до Міненерго як розробника, бо ви виступаєте розробником. Скажіть, будь ласка, в цьому законопроекті, вибачте, я не хочу образити, ми ліземо, ви пропонуєте залізи в Закон "Про ринок природного газу". Ви ж розумієте, що ми брали на себе зобов'язання, це базовий закон, всі зміни відпрацьовувати з Європейським енергоспівтовариством. Ви зверталися? Є якась у нас думка Європейського енерготовариства стосовно цих змін? Це перше запитання.

Друге запитання. Шановний пане заступник міністра енергетики, я розумію, ми всі хочемо, і ми все зробимо, щоб тарифи не підвищувалися. І не треба на цьому спекулювати. Просто тут питання буде, якою ціною. Бо ви пропонуєте якою ціною не підвищувати тарифи разом з НАК "Нафтогазом"? Це 266 мільярдів забрати з бюджету. Вибачте, ми подискутуємо на цю тему, це дуже якась проста річ.

Але в мене друге запитання. Всі розрахунки фінансові мають базуватися на балансі газу. Чи є документ в уряді або в міністерстві затверджений, з підписами, з печатками, стосовно балансу газу на опалювальний сезон, на підставі якого ми би могли зрозуміти, скільки нам треба тих мільярдів: 2, 3, 5, 10, 25? Це друге запитання.

Третє запитання. Я думаю, що ви несвідомо, ви просто помиляєтесь, ви

просто помиляєтесь, коли ви говорите, що компенсація з бюджету буде на економічно обґрунтовані витрати мінус вартість газу. Ви помиляєтесь, там абсолютно інше формулювання. Компенсація буде на неплатежі. Тобто ви з бюджету пропонуєте покривати все те, борги, які будуть створені наперед, навіть при тому, що ми можемо ці борги зараз реструктуризувати та списати. Це до вас три запитання.

Далі, наступне запитання до шановного пана Чернишова і пані Хоцянівської. Шановні колеги, я розумію вашу позицію. Скажіть, будь ласка, чому раптом цим законом передбачається механізм ПСО для населення, але чомусь не передбачається той же самий механізм ПСО для теплокомуненерго? І в цьому контексті я хочу вас запитати, в тому числі і хочу, щоб депутати чітко зрозуміли, бо вам на округах треба буде щось пояснювати. Зрозумійте, будь ласка, якщо цей закон буде прийнятий в такій формулюванні, то з 1 серпня цього року всі теплокомуненерго почнуть отримувати рахунки від НАК "Нафтогазу" за ціною імпортного паритету, плюс транспортування, тобто умовно це 30 тисяч гривень на сьогодні, чи вже більше там, на тисячу кубів. Ці рахунки їм будуть виставлятися з обіцянками якоїсь компенсації. Чи буде компенсація, чи ні, це ніхто не знає. Але всі теплокомуненерго одразу потрапляють в величезну боргову яму і в них автоматично через спецрахунки починають списуватися гроші. Це ключове запитання до мого шановного колеги пана Чернишова.

Я хочу ще третє. Є представник Міністерства фінансів чи ні, скажіть, будь ласка? Якщо ні, то, на превеликий жаль, я не знаю, до кого, мабуть, до члена уряду пана Чернишова хочу задати запитання.

Пане Олексію, дивіться, ви коли і заступник міністра фінансів, який з євроінтеграції давав експертне заключення, він звідки взяв, що ця сума 264 мільярди, що вона має хоч якесь обґрунтування? Я задаю запитання: а Охтирці, Гостомелю, Кременчуку, який втретє там під ракетний обстріл попав сьогодні, Краматорську, і іншим містам, їм гроші не потрібні? Але їм на сьогодні не вистачає, вони не знають, як готуватися до зими. А в цей час

264 мільярди з бюджету нам пропонує забрати НАК "Нафтогаз" і уряд. Наскільки це виважена позиція? Це до вас, колега, такі запитання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, Міністерство енергетики і Міністерство регіонів, до двох було питання. Прошу коротенько відповідь дайте.

КОЛІСНИК М.О. Можливо, спочатку Міненерго, можна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, прошу, Міненерго.

КОЛІСНИК М.О. Дякую. Пройдусь дуже коротко по питанням.

Energy Community. Відповідно до Закону "Про ринок природного газу" консультації з Energy Community потребують зміни до Закону "Про ринок природного газу". Ми не змінюємо існуючі базові принципи і Закон "Про ринок природного газу". Дані законопроекти подані якраз на виконання існуючого закону в частині статті 11 про покладання спеціальних обов'язків, а саме їх компенсації подальшої.

Друге: щодо фінансової частини. Позиція Мінфіну, коротко, що даний законопроект є збалансованим, і відповідно він не призводить на надмірних... існуючих видатків державного бюджету. Передбачається походження коштів, джерело коштів надходження до державного бюджету, які будуть використані в рамках спецфонду для врегулювання існуючої заборгованості учасників ринку.

Щодо плану закачки. План закачки є, декілька їх....

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Баланс газу.

КОЛІСНИК М.О. Так, баланс газу, план закачки газу. З огляду на те, що з прийняттям насправді Закону "Про ринок природного газу" ми

неофіційно не затверджуємо, немає зобов'язання, про те ми розробляємо щорічно план проходження ОЗП в частині балансу газу, помісячно, навіть подовово, якщо чесно. Він є, якраз він, хочу зауважити, передбачає, що для врахування і проходження всіх існуючих кризових, потенційних кризових сценаріїв, нам необхідно мати імпорт природного газу. Для необхідності забезпечення імпорту нам необхідно мати...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. В яких обсягах?

КОЛІСНИК М.О. Відкритий комітет, обговорювати не буду. На запит народного депутата всю інформацію надам

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Михайлович Чернишов.

КОЛІСНИК М.О. У мене тут ще два питання. Неплатежі і обґрунтування видатків.

Нашим законопроектом, урядовим законопроектом передбачається, що компенсація чи врегулювання можуть здійснюватись лише після чіткої верифікації походження цієї видаткової частини і здійснюється або відповідно до методики, або НКРЕ, тобто є чіткі механізми верифікацій.

ПСО, тепловики. Щодо майбутніх періодів. Якраз цей законопроект надає змогу прийняти в подальшому ПСО для забезпечення газу тепловиків на проходження подальшого опалювального сезону. Тому він є і важливим, як ми зауважили.

Дякую. Надіюсь, на всі питання відповів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Михайлович Чернишов, прошу.

ЧЕРНИШОВ О.М. Дуже дякую.

Олексій Юрійович, всі ваші питання є, на мій погляд, абсолютно обґрунтованими. Я їх підтримую. Дякую, що ви їх ставите. І вони потребують роз'яснення.

Насправді питання номер чотири, яке стосувались Мінрегіону, - це чому ПСО для населення, чому рівень ціни визначено для населення, а для підприємства, яке є, не визначено?

Доповідаю. Що Міністерство розкидку громад та територій України на Комітет Верховної Ради з питань енергетики направило лист, в якому ми визначили свою позицію. Ось цей лист, підписаний 15.06, в якому пишемо, що для побутових споживачів визначено рівень ціни на природний газ, однак...*(Не чути)* пропонує в цій частині доопрацювати проект закону, не визначено ціни природного газу для суб'єкта господарювання в сфері такого постачання. Повністю підтримую це зауваження. І це юридично і формально надійшло на комітет. Це буде нашим зауваженням до закону, який ми, впевнені, що разом доведемо до такого компромісного варіанту.

П'яте питання. Це так виглядає, що я відповідаю за Мінфін. 264 мільярди. Які обґрунтування? І чи враховуються майбутні витрати на відновлення зруйнованих та пошкоджених об'єктів? І де джерела фінансування з бюджету?

Отже, по цих об'єктах. Охтирка, Чернігів, Кременчук, та ще у нас є їх декілька, не буду називати населені пункти, але це основні, які на слуху. В усіх трьох цих розроблений план їх відновлення до опалювального сезону. Зараз урядом буде розглянуто фінансування з резервного фонду державного бюджету саме на підтримання цих робіт, щоб встигнути до початку опалювального сезону. По решті об'єктів також ми працюємо разом з містами і разом з урядом.

Те, що стосується обґрунтування саме 264 мільярди гривень, а я так розумію, що головне питання з вашого боку, які джерела фінансування цих грошей, зрозуміло, що сьогодні український уряд живе в ситуації постійного

дефіциту і прогнозованого дефіциту коштів, який покривається за допомогою частково наших міжнародних партнерів і країн, які зараз допомагають Україні. Тому давайте комплексно дивитися на це, це також буде в частині цієї програми. Є певні перемовини в цьому відношенні. Цей опалювальний сезон, безумовно, передбачає підтримки як в частині закупівлі газу, так і в частині компенсаторних механізмів для того, щоб його пройти.

Дякую.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую, Олексій Михайлович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Скажіть, будь ласка, на засіданні комітету ви як міністр розвитку громад та територій, на засіданні Кабінету Міністрів підтримали цей законопроект в тій редакції, в якій ми зараз розглядаємо? Голосували за чи проти?

ЧЕРНИШОВ О.М. Напевно, це можна подивитися в протоколі голосування. Я голосував за цей закон, і Мінрегіон голосував за цей закон, незважаючи, до речі, чи був я на тому засіданні, чи, можливо, я був у відрядженні, але в будь-якому разі ми цей закон підтримували, але з тими зауваженнями, які ми надали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

ЧЕРНИШОВ О.М. І ті зауваження ми акцентуємо сьогодні на вашому шановному комітеті.

Дякую.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я вибачаюся, а в мене запитання до пана голови. А ми можемо подивитися ті листи, які надходять на комітет і чомусь не потрапляють до депутатів? Якщо він до вас, пан Герус, потрапив, а чому ми

не побачили ці зауваження?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кому цей лист був адресований, Олексій Михайлович?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Не знаю, не знаю, я перевірю. Дякую. Якщо я помилився, я вибачився.

ГРИБ В.О. Лист Мінрегіону був адресований всім депутатам. Ми його бачили, він був у розсилці. Тому треба з ним ознайомитися і обов'язково прийняти до уваги, і не тільки до уваги, а опрацювати.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую, Олексій Михайлович. Знімається запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлій Якович, прошу.

ЮФФЕ Ю.Я. Шановні колеги і присутні! Безумовно, окремі положення цього закону потребують негайного прийняття, тут ясно і зрозуміло все. Але вся їх ситуація, як правильно ви помітили, всі повинні гілки влади і структури працювати дуже акуратно і злагоджено. І суб'єктом законодавчої ініціативи являється не Міністерство енергетики, а являється Кабмін. І дуже цікаво, що подали такий законопроект, з дуже важливими окремими положеннями, але туди втиснули таке, що, як кажуть, протирічить і Конституції, і всім нормам.

І ви от, шановний міністр розвитку громад, Мінрегіон, я скажу так, легше, ви кажете, що ви не пам'ятаєте, як ви вели себе на Кабміні. Але ви ці питання, ви не суб'єкт законодавчої ініціативи, і Міненерго. Суб'єкт законодавчої ініціативи є Кабмін. І дуже дивно, що це там не вирішилося. Ви дуже в інтелігентній формі розіслали нам всім (видно, ви інтелігентна

людина) ті зауваження.

Наше аналітичне управління на 11 сторінках, без тої інтелігентності, написали, що так робити неможливо. І показали, або це нефаховість в окремих питаннях, або це просто зловживання, якісь такі корупційні наміри. Коли заміняється, судова гілка влади заміняється "Нафтогазом".

Я думаю, що це неприпустимо нам виносити такий законопроект в такому вигляді, хоч він і терміново, як я сказав, абсолютно погоджуюсь, потребує прийняття. Неможливо виносити його зараз в зал. Я дав би сутки Кабміні, щоб вони поправили, убрали те, що на 11 сторінках написало наше аналітичне управління. І це абсолютно, тільки більш зжато, більш інтелігентно написав Мінрегіон. Щоб це убрали, і прийняти в цілому зразу закон, що потребує, що вимагає час.

Але в такому вигляді, з такими порушеннями, там чого тільки коштує ті пункти 2.3, 2.4, в якому пише наше аналітичне управління про те, що... прямим текстом кажуть, що ви не розумієте різниці між майном, цінними паперами і активами. І це роз'ясняє. Така ж не фаховість неможлива! І це пише і Мінрегіон, найбільш інтелігентна, найбільш толерантна, як кажуть, складова. Чому не вирішується це на Кабміні, це непонятно.

Тому моя пропозиція, я задаю питання, чому це так. І пропозиція: дати сутки, бо такий час зараз, і ще раз зібратися в любий час, хоч вдень, хоч вночі, і прийняти в цілому ті пункти, які потрібні терміново.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлій Якович, давайте будемо реалістами, немає ніякого механізму правового за добу переробити закон і подати інший на розгляд Верховної Ради. Це неможливо.

А тепер відповідь на питання, чому це так.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я вибачаюсь, там до уряду, здається, питання? Юлій Якович, у вас до уряду питання, чи до кого?

ГОЛОВУЮЧИЙ. До міністерства. Прошу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ну, до міністерства.

ІОФФЕ Ю.Я. До міністерства одного і іншого, так.

КОЛІСНИК М.О. Дякую за запитання. Ми також опрацювали експертний висновок аналітичного управління, і ті ризики, які викладені в ньому, зокрема щодо націоналізації, враховані та будуть врегульовані вже в опрацьованих та в поданих правках.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

КОЛІСНИК М.О. Тому це не перечить нічим наразі до розгляду, як мінімум за основу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Олексій Михайлович. Я розумію, от що відповідь така, що до другого читання треба доопрацювати і...

ЧЕРНИШОВ О.М. Абсолютно. Юлій Якович, я вважаю, що уряд прийняв таке рішення, направив законопроект. Так, є певні речі, які ми маємо врегулювати, і тут я також хочу підтримати ідею послухати Асоціацію міст України, тому що ми також зацікавлені, щоб це було синхронно.

Я чую від Міненерго, що є повна, зрозуміла позиція по пункту номер 1, який є таким камнем преткновения. Якщо він вирішений, то і в інших питаннях, впевнений, що ми знайдемо разом, давайте так, вже на результат, щоб наближатися до цього.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Совсун Інна Романівна.

СОВСУН І.Р. Доброго дня, шановні колеги! У мене, мабуть, так, більш загальне питання: щодо планів уряду по проходженню опалювального сезону.

Я так розумію, що зараз, оскільки комітет в відкритому режимі відбувається, якісь цифри конкретні по тому, скільки у нас зараз є газу, скільки плануємо видобути, скільки плануємо закупити, ми не чуємо. Хоча мені таки видається, що ці цифри варто було надати членам комітету для того, щоб ми розуміли, власне, якою є зараз поточна ситуація. І мені здається, що це важливо.

Але що мене особисто дуже хвилює? Вочевидь, що в планованому процесі підготовки передбачається видобуток якоїсь частини газу на українській території.

Давайте уявимо worst case scenarios, найгірший варіант: москалі захоплюють Харківську область і ми не видобуємо велику частину газу, яку зараз планується видобути. Який у нас є план Б зараз?

Або ж друге питання, і це, до речі, питання на яке я таки сподіваюся почути відповідь. В якому форматі ми зараз плануємо залучати ці гроші? Це буде міжнародна технічна допомога безповоротна? Чи це план позики? Бо якщо позики, то тоді мені теж хотілося б розуміти, який є фінансовий план повернути ці гроші. Тому що в результаті це означає, що ми потім на роки опинимося в кабалі повертати, ну, перепрошую, декілька мільярдів доларів, чи навіть десятків, з того, що я почула від Юрія Юрійовича. Це дуже суттєва цифра. Це дуже значна цифра для державного бюджету, то я хотіла би розуміти економіку цього процесу.

І тому мене дуже цікавить, який є план Б. І мені видається, що план Б має бути, щоби не було так, як з паливом, коли раптом ми виявили, що

залежність від Білорусі і Росії в паливі раптово виявляється нам невивідною. І мені видається, що зараз ми дуже ризикуємо опинитися в такій самій ситуації.

І що, мені видається, зараз критично необхідно продумати? Ну це, мабуть, в першу чергу питання до Мінрегіону. Це питання скорочення споживання газу, перехід на електрокотли, на теплові насоси, на що завгодно ще. Це треба робити. І під це треба теж залучати в першу чергу гроші. І мені видається, що це те, що треба дописувати до другого читання, що якщо ми залучаємо якусь частину грошей, то давайте напишемо, що 5 відсотків з них підуть на те... або, не знаю, там 16 тисяч шкіл у нас є, давайте в 16 тисяч шкіл поставимо теплові насоси. Давайте в лікарнях поставимо теплові насоси, електричні котли, що завгодно ще.

Тобто я розумію, що там, де приватні будинки, де багатоквартирні будинки, це буде дуже складно зробити організаційно, що завгодно ще. Але принаймні там, де ми можемо це швидко, оперативно зробити, – це садочки, школи, лікарні. В університетах, я перепрошую, вже є заяви від Міносвіти про те, щоб починати навчальний процес з 1 серпня. Ну, це ж вочевидь з розрахунку на те, що газу взимку на опалення не буде.

Мені видається, що критично необхідно ось ці речі прописати, причому прописати не так, що там уряд пообіцяє розібратися, а от прямо на рівні зобов'язання, що якщо ми залучаємо певну суму грошей, 5 відсотків з цих грошей йдуть, скеровуються на те, аби скоротити споживання газу і розвинути альтернативні методи опалення приміщень, особливо в першу чергу ті, де можна це зробити максимально оперативно.

Я розумію, що, скоріше за все, для цього треба вносити правки не в цей законопроект, що ми розглядаємо, а в той, що йде в пакеті, який в бюджетному комітеті розглядається. Але мені видається, що ми як комітет повинні чітко сказати, що план Б має бути, а то виявиться, як з паливом, що плану Б не було, і Шебелинку розгромили, і ми нічого не маємо, і всі сидять в холодних хатах.

Дякую. Якщо є пропозиції, як саме це виписати, я думаю, або ми комітетом подумаємо, або, може, уряд запропонує. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибі.

Ваші пропозиції сприймаються. Я так розумію, що мова про за основу і в цілому сьогодні йти не може. Всі говорять про те, що мають бути правки до другого читання. Я вашу позицію зрозумів.

Бондар Михайло Леонтійович.

СОВСУН І.Р. А можна реакцію уряду по плану Б хоч якусь?

ЧЕРНИШОВ О.М. Я готовий відреагувати коротко, якщо Андрій Михайлович дозволить.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, Олексій Михайлович, прошу.

ЧЕРНИШОВ О.М. Тільки що у нас завершилася нарада якраз під головуванням Прем'єр-міністра України, яка стосувалася саме енергетичних питань. Уряд готується, і Прем'єр-міністр чітко доручив розглянути worst case scenarios, про який ви кажете. І цей географічний елемент, він також розглядається в цьому сценарії, і ще багато інших.

Те, що стосується джерел і надходження газу для тих територій, я думаю, що Міненерго на це питання дасть відповідь. Розглядаються і інші джерела, окрім газу, і тому доречно також про це говорити. Але я в своїй зоні компетенції, я можу прокоментувати: підготовка до опалювального сезону розпочалася, утворений рішенням уряду штаб, цей штаб очолює міністр розвитку громад та територій України. Засідання штабу відбудеться наступного тижня. Ведеться робота з областями і з містами. У нас фактично є традиційно дві теми, які ми готуємо, тобто це господарство житлове, об'єкти теплопостачання, водопровідно-каналізаційна і тарифна політика.

Те, що стосується господарства. Тут є поточна підготовка і є пошкоджена і зруйнована частина. Те, що стосується поточної підготовки, на це органам місцевого самоврядування виділені кошти, виділяються кошти, навіть в дефіциті. Ця підготовка розпочата, і вона знаходиться під нашим контролем. Ми приділяємо цьому велику увагу.

Те, що стосується зруйнованих та пошкоджених, ми всі їх знаємо наразі. І 293 котельні у нас по країні або зруйновані, або пошкоджені. Про ті самі відомі об'єкти ми говоримо. Нещодавно що відбулося, за останню добу, також знаємо, плануємо відновлення до початку опалювального сезону, також про це я сказав.

Те, що стосується вашого питання енергоефективності. Безумовно, це має... це вже я не буду говорити, що це має стати державною політикою, це вже просто зрозуміло, що Україна і енергоефективність тепер нероздільні. І ми маємо використовувати альтернативні речі, які нам доступні. Чи доступні вони нам зараз перед, початком нового опалювального сезону? Обмежено доступні. Ми не можемо все перебудувати зараз таким чином, але там, де можливо, ми будемо це робити. І я зараз буду примусово мерів і голів областей спонукати на те, щоб були використані інші речі і готувались також і твердопаливні котли, і інші можливості.

Те, що стосується: позика чи гранти? Важливе питання, важливе питання, дуже мені сподобалось це питання. Я вважаю, що зараз Україна знаходиться в такій ситуації, коли про позики говорити ми не можемо. Ми говоримо про грантові надходження, і це має стати основою того фінансового бустеру, який має бути отриманий Україною.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Спасибі.

Бондар... А ще Міністерство енергетики ще прошу, у вас ще була якась... Якщо можна, коротенько, будь ласка.

КОЛІСНИК М.О. Не буду повторюватись, лише додам, що всі існуючі сценарії кризові, які враховані і з якими у нас є дійсно сценарій проходження опалювального сезону, спирається на різний баланс енергетичних копалин, назвемо це так. Це як вуглеводні, так і вугілля, інше.

Для цього урядом прийнято вже рішення щодо заборони, непопулярне рішення, але критично необхідне, щодо заборони експорту природного газу, вугілля та мазуту, які є, власне, складовими підготовки до опалювального сезону.

Сценарій щодо територіальних... змін в територіях також враховані. Є розуміння щодо основного походження з європейських газових хабів в частині природного газу та інших енергетичних одиниць, та розраховані різні сценарії взаємозалежності та взаємозамінності на теплових підприємствах тих чи інших видів палива, і резервних видів палива.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А експорт коксівного вугілля також заборонений?

КОЛІСНИК М.О. Не коментую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ясно.

Бондар Михайло Леонтійович.

Ну, дивіться, у мене все-таки прохання до міністерства. Ну, не перетворюйте вже в абсурд. Значить, скільки нам потрібно газу на зиму – військова таємниця. Що у нас, які у нас нормативно-правові акти випущені, які не випущені – військова таємниця. Давайте як би з цього не робити якийсь театр. Це не є якась конфіденційна інформація, скільки нам потрібно газу для підготовки до зими. Тому що, якщо вона стане відомою, це немає якихось географічних точок, куди можна там пустити ракету, тому що ви сказали цифру 19 мільярдів, або 17 мільярдів, або 14 мільярдів. Будь ласка, як би нормально комунікувати, тому що з вашої сторони, ну, не з вашої

персонально, а взагалі, видно вже трошки зловживання тим, що війною починають як би трошки спекулювати і використовувати там, де це не має прямого відношення. Дякую.

Бондар Михайло Леонтійович. Немає.

Чи є ще в когось якісь запитання або коментарі? Якщо немає, значить, потім перейдемо до другого ще законопроекту. По ньому автор виступить.

Зараз, прошу, Асоціація міст України. Чи є ви на зв'язку?

_____. Так, є. Доброго дня, головуючий, шановні народні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Відразу ж до вас питання. Там до вас було питання від Кучеренка. Від мене питання. Чи ви були запрошені на обговорення цього урядового законопроекту, коли він розроблявся і обговорювався чи на урядовому комітеті, чи на уряді?

_____. Ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А чому вас туди не запросили, а сьогодні просять вам дати слово?

_____. Питання не до нас, чому нас не запросили до розроблення і чому не запросили до участі в уряді.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Питання вражає своєю масштабністю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу.

_____. Якщо коротко. Асоціація міст також вважає, що той комплекс проблем на газовому ринку, який на сьогоднішній день існує,

повинен бути врегульований, і без прийняття відповідного закону ці питання не вирішити.

Разом з тим, як сказав Олексій Михайлович, є одне "але". Запропонований законопроект 7427 шлях вирішення цих проблем по деяких нормах, на нашу думку, є неприпустимим. В першу чергу це стосується можливості стовідсоткової передачі статутного капіталу майна підприємств теплопостачання у випадку прострочення протягом двох місяців заборгованості за спожитий природний газ по договорах реструктуризації.

Зважаючи на ту ситуацію, в якій на сьогоднішній день підприємства ТКЕ знаходяться, зважаючи на стан розрахунків споживачів та зважаючи на ті обставини, які призводять до руйнувань, про які знов-таки тільки що говорили, більшість підприємств таку заборгованість допустять на перших, початкових місяцях розрахунку. Це означає, що фактично галузь комунальної теплоенергетики може перейти до власності НАК "Нафтогаз".

На нашу думку, це є порушенням певних норм Конституції, порушенням норм цивільного права. І тому Асоціація міст дуже наполягає на тому, щоб до першого читання відповідне положення у висновку комітету було виключено з законопроекту. Така можливість є, у нас є така практика. Ми дуже наполягаємо на тому, щоб наша пропозиція була врахована. Це ключове питання.

На адресу комітету також була направлена позиція в цілому по законопроекту 7427. Вона, скажімо так, уже надійшла на адресу комітету, доведена до відома народних депутатів України.

Ми вважаємо, що одним з ключових моментів, які можуть бути доопрацьовані в законопроекті під час підготовки до другого читання, це фіксація рівня ціни природного газу на наступний опалювальний сезон на рівні тому, на якому була на початок минулого опалювального сезону. Без такої фіксації збереження тарифів підприємствами теплопостачання для споживачів не може бути ніяким чином вирішено.

Другий момент, на якому ми також наполягаємо, - це передбачення не

щоквартальної компенсації, а щомісячної компенсації. Самі розумієте, що за умови, коли буде накопичуватися різниця в тарифах протягом...*(Не чути)* місяців, а потім ще якийсь час піде на те, щоб її оплатити, підприємства теплопостачання фактично знов-таки будуть змушені постійно залазити в борги, на них будуть нараховані штрафні санкції, і підприємства теплопостачання не матимуть можливості закрити ці борги, і знову це призводитиме до того самого банкрутства.

Ще один момент, на який ми наполягаємо, – це зупинення на стягнення заборгованості з підприємств теплопостачання. Ми всі володіємо інформацією тієї ситуації, яка відбувається зараз. По закінченню опалювального сезону НАК "Нафтогаз України" почав масово звертатися до підприємств теплопостачання і стягувати з них заборгованість по діючих, скажімо так, уже прийнятих, ухвалених судових рішеннях або в ...*(Не чути)* порядку.

До чого це призводить? Це призводить до того, що підприємства теплопостачання навіть не можуть розрахуватися за спожитий... з своїми працівниками за заробітну плату. Є і інші необхідні платежі, які повинні здійснити відповідно підприємства.

Тому ми наполягаємо на тому, щоб в якнайшвидшому при підготовці до другого читання була вирішена проблема з виключенням з законопроекту норми, яка передбачає нарахування стягнення заборгованості на заробітну плату. Без таких норм підприємства фактично уже на етапі підготовки до опалювального сезону, вони не зможуть забезпечити якісну підготовку, не говорячи вже про проходження.

Якщо коротко, ще потрібно згадати про ті договори з реструктуризації заборгованості, які передбачені по Закону 1730. На сьогоднішній день цей процес зупинений, це є проблема. І відповідно у нас є певна правова прогалина, яка дестабілізує ситуацію з, скажімо, розрахунками між підприємствами теплопостачання та підприємствами-постачальниками природного газу.

Якщо коротко, все. Наші більш детальні пропозиції з конкретними пропозиціями щодо внесення змін до законопроекту 7427 надійшли на адресу комітету, а безпосередньо на адресу завідуючого секретаріату.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Прошу, Асоціація Укртеплоенерго, здається? Чи є на зв'язку? Є?
Прошу, Асоціація Укртеплоенерго.

_____. Доброго дня, шановні депутати, шановний пане голово. Дякую за можливість сказати декілька слів. Я не буду повторюватися...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А можете трошки голосніше? Ближче до мікрофона.

_____. Скажу, що теплокомуненерго, асоціація і всі наші тепловики, вони підтримують законопроект, який буде розглядатися як альтернативний, але, разом з тим, ми підтримуємо і позицію народного ідепутата Кучеренка, і нашого профільного міністерства, і також депутатів, які засвоювали зауваження. Тому що аналогічні пропозиції ми розсилали і в комітет, і Голові Верховної Ради, і на Кабінет Міністрів, ще тільки як появився проект цього законопроекту.

Також підтримуємо позицію Асоціації міст, що ми входимо в ці громади і нам цей закон виконувати.

Скажу тільки одне прохання до того всього, що було сказано по цьому законопроекті. Я прошу вас, коли будете голосувати за цей законопроект, чітко виписати для НАК неможливість нарахування нам цих драконівських штрафних санкцій. Тому що, коли буде ПСО, НАК все одно знайде щілину, щоб знов нас ... *(Не чути)* 50-відсоткові штрафні санкції та неоплату, які стаються не з вини підприємства, а з тої ситуації, яка склалася.

На сьогодні НАК штрафує за неукладання, або навіть неукладання договорів безакцептного списання. Я можу сказати, маленьке підприємство "Яремче", яке весь час, 20 років, сплачує попередню оплату, не має боргів за газ і уклало договір на безакцептне списання, все одно оштрафували його на 400 тисяч гривень. Якщо НАК "Нафтогаз" слухає, нехай розбереться з цією ситуацією. Там працює всього п'ять чоловік і три котельні. Як в такий складний час, військовий, можна так безсовісно штрафувати за повітря фактично?

Тому прошу чітко в законі вказати, що якщо нараховують нам 50 відсотків штрафів за неоплату не з нашої вини, ми так само маємо можливість, не можливість, а обов'язок нарахувати і нашим контрагентам. Справедливість має бути під час війни, щоб ми не мали знову ніяких проблем з проходженням опалювального сезону.

А колективи, відповідно там, де є у нас можливість на сьогодні, ми підготуємо і в черговий раз забезпечимо теплом наших споживачів. Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Дякую.

Хто такий Роман Гученко?

ГУЧЕНКО Р. Доброго дня! Всеукраїнська рада голів ОСББ, дозвольте слово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, вам слово.

ГУЧЕНКО Р. Дякую. Доброго дня!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тільки одне прохання - коротенько.

ГУЧЕНКО Р. Дуже коротко, Андрій Михайлович.

Шановні депутати, даний законопроект, як завжди, забув про багатоквартирні будинки, буду казати в цілому. Тобто це і ОСББ, і ЖБК, і управителі, і гуртожитки, які мають газові котельні.

Ми вже пройшли опалювальний сезон, всі пам'ятають, як це було, не буду на цьому наголошувати, і все рівно отримали те по закону, що мали отримати. Ми отримали обсяг 1 і обсяг 2, дякую усім за допомогу.

Тому пропозиція. Я так розумію, що в перше читання воно не підійде, але врахувати з альтернативного законопроекту, який пропонує пан Кучеренко, внести зміни до Закону про ринок газу щодо визначення колективного побутового споживача, який вирішить всі питання. Оскільки на сьогоднішній день ми пройшли зиму і в деяких будинках, в тому числі там, де немає ОСББ, а управителі і ЖБК, газ куплявся по комерційній ціні, і відповідно споживачі, населення, сплачували по великій ціні за газ. А компенсацій, про які зараз йде мова, такі, як йдуть в ТКЕ, компенсації з бюджетів, вони взагалі не передбачені, і це просто буде ускладнювати всю процедуру.

Пропонується один раз поставити крапку в цьому питанні. Я зараз не кажу, що тільки за ОСББ, а я зараз говорю в цілому, для всієї України, для всіх багатоквартирних будинків, безпосередньо для тих дахових котелень, там в законопроекті які чітко прописані, які знаходяться на самозабезпеченні. Тому що як котельні газові, які передані в ТКЕ, і вони надають послугу, а ті, які співвласники самостійно утримують через належного представника ОСББ, управителя або уповноважену особу, люди утримують її за власні кошти. І вони мають бути в рівних, таких же ж умовах, як і інше населення України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибі вам. Дякую. Зрозуміла позиція.

Значить, у нас ще є альтернативний законопроект - 7427-1. Прошу...

ВІТРЕНКО Ю.Ю. А можна перед цим відреагувати, пане Андрію?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте вже ми розглянемо 7427-1, і тоді будуть реакції, можна буде згадати і про це також. Після виступу Олексія Юрійовича Кучеренка слово надам.

7427-1. Автор, прошу.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую, шановні колеги в першу чергу, шановні урядовці, шановні представники асоціації теплокомуненерго, ОСББ! Дуже прошу уважно послухати мій виступ, оскільки, повірте мені, що, може, ви здивуєтесь, ви багато нового почуєте. Але насправді все набагато простіше, ніж виглядає, коли ми чуємо гасла тих чи інших там великих менеджерів сучасності про те, що треба рятувати країну. Ми всі розуміємо, що треба не рятувати країну, а просто чесно і правильно, прозора працювати в межах тих можливостей, які є.

Я почну свій виступ з того, що... Все ж таки підсумовуючи, прошу, щоб ви зрозуміли, що от законопроект, який ми тільки що обговорювали, основний, як ви називаєте, суть його проста. НАК "Нафтогаз", вибачте, хоче обманом, без будь-яких розрахунків заволодіти 6,5 мільярдів міжнародної допомоги, використовуючи державний бюджет України. Якщо насправді розібратися, для чого Нафтогазу ці 188 мільярдів гривень, то ми вкрай здивовані, бо власних ресурсів газу природного і залишків в сховищах достатньо для проходження опалювального сезону.

Імпортований газ, дійсно, потрібний, ніхто не спорить, як страховий запас. На жаль, ми з вами і уряд не розробив до сих пір закон відповідний про стратегічний запас газу, але, за всіма оцінками, це максимум 2-2,5 мільярда кубів. Це має бути стратегічний запас держави, а не НАК "Нафтогазу України", і джерела мають бути і дивіденди від НАК "Нафтогазу", і, мабуть, оці кошти від ленд-лізу. Але контроль за цим стратегічним запасом точно не можна давати тій організації, яка в результаті своєї успішної діяльності

сьогодні нас всіх шантажує, всю країну: або ви дасте нам 264 мільярди, або ми в п'ять разів підвищимо тарифи, або взагалі будете без тепла. Це питання національної безпеки. І, безумовно, я особисто і наша сила, буде все контролювати під мікроскопом, я вам це гарантую.

Тепер стосовно нашого законопроекту. Я вступну скорочу максимально. Я просто хочу зрозуміти, що от системна криза, оцей ворох проблем, які накопичилися на так званому ринку газу, починаючи з 2015 року, який, до речі, "Батьківщина" підтримувала, і я не соромлюсь цього, в ін в першу чергу відбувається завдяки декільком принциповим речам: а) це бездіяльність, на жаль, Національної комісії з регулювання енергетики та комунальних послуг (я не пана Ущиповського зараз звинувачую, це з 2015 року почалася ця історія, яка абсолютно неефективно регулювала цей ринок); а друге – це те, що цей ринок міг би запрацювати за однієї умови: якби на ньому не було монополіста, який на сьогодні володіє 70 відсотків ресурсу обсягів природного газу, який пише закони і диктує закони, який по суті намагається безконтрольно обібрати всіх без виключення, а того, кого він не може обібрати, населення, він вимагає законом базовим цим, який ви називаєте базовим, компенсацій з державного бюджету.

Ще раз задумайтеся: він купує за якоюсь ціною, там 3-4 гривні, в Укргазвидобування газ українського власного видобутку, продає населенню за 7.96, але хоче компенсації від державного бюджету від ціни 30, від цієї імпортової ціни. Ось в чому суть всього, і цифра звідки взялася в 188 мільярдів, на хвилиночку.

Тепер в чому суть нашого законопроекту. Дуже простий. Ми пропонуємо нарешті дійсно прописати в базовому Законі "Про ринок природного газу" механізм ПСО. Я звертаю увагу шановного пана заступника міністра енергетики, що ви помиляєтеся, коли ви кажете (я сподіваюся, що помиляєтеся, а не вводите в оману), бо ви своїм законопроектом вводите там спеціальні рахунки поточні, через які НАК "Нафтогаз" збирається з усіх видавлювати гроші, і кажете, що це ринкова

норма. Та ніяка Європа і Європейська комісія ніколи не погодять це. Якщо ви цього не знаєте, то, вибачте, будьте дуже обережними. Я про це розповім міністру, до речі.

Тепер стосовно нашого законопроекту. ПСО дуже просте, на пальцях роз'яснюю. Якщо є монополія на ринку газу вище ніж 35 відсотків або якщо темпи зростання реальних доходів населення нижчі, ніж зростання ціни на газ, то уряд, дійсно, має право, і ми своїм законом, якщо ви підтримуєте, я сподіваюся, наш законопроект, даємо уряду повноваження. Вірніше, не повноваження, зобов'язуємо його ввести механізм покладання спеціальних обов'язків на відповідні суб'єкти.

Друге. При застосуванні ПСО, які ми доручаємо цим законом, доручення уряду даємо. Перше: спрямовувати весь газ власного видобутку державних підприємств для потреб населення. Друге: ми обмежуємо встановлення роздрібною ціни для населення, виходячи з економічно обґрунтованих і прозорих витрат державних газовидобувних підприємств, зрівнюємо рентабельність не вище 30 відсотків.

У нашому законопроекті є розрахунки, вони базуються на фінансовому звіті НАК "Нафтогазу України". Так ось, плюс 30 відсотків і собівартість – це, за нашими підрахунками, можете опонувати, 4,4 гривні за куб. Оце є економічно обґрунтована ціна плюс рентабельність. І саме така ціна має застосовуватися, коли держава і уряд покладає спеціальні обов'язки, щоб захистити своїх громадян і своїх споживачів.

Встановлення оптової ціни для ТКЕ не більше ніж 85 відсотків від роздрібною ціни. Пояснюю, нарешті зрозумійте, будь ласка: ТКЕ – це оптовий споживач газу. Він його споживає і купує мільйонами і мільярдами кубів. Він не може дорожче, ніж роздріб, або ніж на конфорці 5 кубів, він не може дорожче купувати, бо це руйнує весь механізм ТКЕ і призводить до цього індивідуального опалення, яке зараз підриває, хаотично я маю на увазі. Тому ми регулюємо і ось цю ціну, оптову, для ТКЕ раз і назавжди.

Будь-які учасники ринку мають право доступу до ресурсів природного

газу за умови гарантованої оплати. Тобто ми зберігаємо ринковість, і до цього ресурсу на прозорих площадках будь-які учасники мають повний доступ.

Суб'єкти ринку природного газу, на які покладені спеціальні обов'язки, не можуть відмовити учасникам ринку в придбанні цих ресурсів. Вони не можуть ховати або те, що НАК робив минулого року, коли він просто перепродав газ для населення комерційним структурам, які його перепродали потім, ви знаєте кому - комерційним структурам. І цей скандал загасили, але ж ми відстежуємо його. Це неприпустимо.

Далі. Державні газовидобувні підприємства мають право самостійно реалізовувати на біржових аукціонах цей газ за цінами не менше ніж 75 відсотків роздрібною ціни. Ми врегулюємо цим законопроектом пені, штрафи, щоб зняти раз і назавжди те про, що каже пан Плащук і про що добре пані Хоцянівська і пан Чернишов знають. Пені, штрафи, якими душить НАК "Нафтогаз" підприємства і потім витягує у них за ці пені і штрафи гроші, які вони мали би платити за поточні платежі.

Далі. До осебестів цих звертаюсь. Пане Романе, оця норма, про яку ви кажете, вона в нашому законі чітко прописана. Дивіться уважно, колективний побутовий споживач, ми врахували зауваження і пропозиції пані Хоцянівської, там враховані і ОСББ, управителі, гуртожитки, і всі суб'єкти без виключення, для них має бути газ, як для населення, крапка. Це не має залежати від пана голови НАК "Нафтогаз" чи його клерків, яку ціну вони намалюють населенню, яке проживає в цих будинках.

Тому, шановні депутати, я, на превеликий жаль, констатую, закінчуючи свій виступ. Я не хочу вас затягувати, але я і наш колектив авторський діє в рамках Регламенту. І те, що як завжди, на жаль, робить наш комітет останні 2,5 роки, коли під кінець там намагається шантажем проштовхнути той чи інший законопроект, я вам просто нагадаю. У нас був закон, який проштовхнули шантажем, - це про імпорт російсько-білоруської електроенергії. За нього доведеться відповідати ще, я вам гарантую.

У нас був законопроект недолугий про незалежного національного регулятора, який в грудні 2019 року проштовхнули для того, щоб поставити там своїх ручних членів. І ми сьогодні всі розхльбуємо цю ситуацію. У нас такий же самий під зав'язку був законопроект про анбандлінг, який в останній момент проштовхнули.

Ви скоро зрозумієте, що наш незалежний оператор ГТС – банкрут, і його обібрав НАК "Нафтогаз України". Це дуже скоро ви зрозумієте.

Тому я вас дуже уважно прошу, порадьтеся зі своїми мерами, які розбираються набагато краще, ніж інші діячі. Розумієте? Порадьтеся з фахівцями, із директорами теплокомуненерго. Порадьтеся з іншими розумними людьми в цій країні. І зрозумійте, будь ласка, що основним має бути наш законопроект, і саме його можна доопрацювати, хоча я там не хочу зараз в деталі вдаватися, з Асоціацією міст. Асоціація міст, там не буде різниці в тарифах. Якщо ми вам даємо ціну на газ, як в нашому законі, вам не треба... діючий тариф покриє всі ваші витрати. Не буде ніякої різниці в тарифах. Ви забудете раз і назавжди, що треба з бюджету щось просити. Ось суть нашого законопроекту.

Тому, шановні депутати, в першу чергу мажоритарники, вам всім треба буде в себе на місцях, в округах щось пояснювати. Дослухайтеся, будь ласка, мене. Я не про політику в своєму виступі сказав. Я сказав як людина, яка 23 роки фахово займається цією проблемою і знає всі ці проблеми, думаю, набагато краще, ніж багато хто в цій країні. Вибачте, нікого не хочу образити.

Дякую за увагу. З усією повагою.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Юрійович Вітренко, прошу. І будемо далі переходити до прийняття рішення.

ВІТРЕНКО Ю.Ю. Вимушений прокоментувати. По-перше...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я вибачаюсь, може запитання до народних депутатів? До чого тут Юрій Юрійович Вітренко? У мене до нього немає запитань взагалі. У мене немає до нього запитань!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово Юрію Юрійовичу Вітренку.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. У мене немає запитань до Юрія Юрійовича Вітренка. Я хотів би, щоб депутати, мої колеги, задали питання. Юрія Юрійовича Вітренка за рік я вже наслухався так, що вже вуха такі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам за вашу позицію. Юрій Юрійович Вітренко, прошу.

ВІТРЕНКО Ю.Ю. Дякую, пане головуючий, пане керівник комітету.

По-перше, як керівник національної компанії вимушений зауважити, що всі, без виключення, закиди з боку пана Кучеренка на адресу Нафтогазу України є брехливими. Я можу конкретно це пояснити.

Щодо стосовно цього конкретного законопроекту, хочу запевнити всіх шановних народних депутатів, що не передбачається компенсація Нафтогазу за те, що Нафтогаз буде купувати газ в Укргазвидобування за ціною, яка відповідно встановлена урядом, і потім продавати цей газ, наприклад, там населенню для прямого споживання через індивідуальне опалення або для ТКЕ...

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Пане голово, попросіть цього невігласа брехливість свою хай в себе в компанії в ручній застосовує. Я ж йому не хлопець якийсь, хай він там своїм "бентлі" застосовує брехливість. Він мені розповідає про брехливість! Невіглас нещасний!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Юрійович!

ВІТРЕНКО Ю.Ю. Дозвольте продовжити?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, прошу.

ВІТРЕНКО Ю.Ю. Так ось, відповідно цим законом передбачається компенсація тільки у випадках, коли Нафтогаз купує імпортований газ і цей імпортований газ постачає відповідно або підприємствам теплокомуненерго, або операторам газорозподільних мереж. Для тих, хто, можливо, це не розуміє, хочеться пояснити, що для того, щоб газ від родовищ, наприклад, українських потрапив в домівки українців, він має пройти спочатку промислові газопроводи, потім приблизно половина цього газу закачується відповідно в підземні сховища влітку, для того щоб взимку відповідно подати цей газ для людей. До сховищ він йде через магістральні газопроводи, потім він через магістральні газопроводи повертається відповідно, викачується зі сховищ взимку, повертається відповідно в ті регіони, де він споживається. Потім оператори газорозподільних мереж доставляють цей газ до домівок українців.

Так ось, видобуток газу, тобто для того, щоб підняти його з родовищ відповідно, далі транспортувати його магістральними, промисловими газопроводами, потім магістральними газопроводами, закачати в сховища, потім підняти, знову прокачати магістральними газопроводами, потім прокачати розподільними газопроводами, це все має наслідком так звані виробничо-технологічні витрати цього газу. І це є ключовим, наприклад, ключовою складовою тарифу операторів газорозподільних мереж.

Тобто ми маємо розуміти, що для того, щоб населення отримало цей газ, оператори газорозподільних мереж мають частину цього газу фактично спалити. Це безумовний просто наслідок технологічного процесу.

Тому, коли ми кажемо про потреби населення, ми маємо враховувати, що потреби населення також полягають в тому, щоб оператори

газорозподільних мереж мали цей газ, для того щоб працювало відповідно їхнє обладнання, щоб цей газ мали також оператори систем газосховищ, щоб газ на виробничо-технологічні витрати мав оператор газотранспортної системи. І також частина газу цього, на жаль, витрачається видобувними компаніями, коли цей газ піднімається відповідно з родовищ.

Також ми маємо розуміти, що потреби населення – це і теплокомуненерго, яке просто постачає централізоване тепло, яке виробляється з того ж газу, у них теж відповідні є витрати газу, ми про це маємо говорити. І навіть, наприклад, якщо подивитися на генерацію електроенергії, то в окремих випадках, коли, наприклад, не можна забезпечити логістику вугілля, особливо зараз, під час воєнних дій, вони також споживають газ, для того щоб виробити електроенергію, яка постачається населенню.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Юрійович, у мене проханнячко: трішки лаконічніше. Я вам давав слово, тому що перед тим я пообіцяв, в контексті ОСББ ви хотіли дати відповідь... *(Не чути)* ліміт один, ліміт два.

ВІТРЕНКО Ю.Ю. О'кей. Тобто я це пояснив, що на жаль, не вистачає газу власного видобутку для покриття всіх потреб населення, потрібно докуповувати імпортований газ, і відповідно має бути компенсація між ціною закупівельною імпортованого газу, яка наразі там 1300-1500 доларів, і відповідно ціною реалізації цього газу, яка там 200 доларів, і ще і не платять.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Вибачте, я мушу відреагувати на цю маячню. Вибачте, я мушу. Вибачте. Вибачте. Нехай закінчить Юрій Юрійович. Я мушу відреагувати.

ВІТРЕНКО Ю.Ю. О'кей. Дуже стисло тоді.

Просто заперечую, що Нафтогаз не є монополією на ринку газу.

Видобуток – це взагалі не ринок газу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Про ОСББ можна, будь ласка?

ВІТРЕНКО Ю.Ю. О'кей. Про ОСББ. Я просто коли піднімав руку, це було тепловиків ще насправді. Ну, ОСББ тепловиками можна не вважати. Просто щодо тепловиків, хотілося висловити позицію, що, з одного боку, ми всіляко підтримуємо. І як національна компанія, і як уряд ми їх фактично просубсидіювали на 40 мільярдів гривень тільки під час фактично військових дій. І також просто хотілося б зауважити принцип загальний: вони можуть купувати газ в кого завгодно, у нас свобода вибору постачальника. Відповідно, коли уряд або Нафтогаз їх підтримує, то це виходячи з того, що ми реально переживаємо про українських людей, які можуть залишитися без тепла. Але при цьому, якщо хтось комусь не подобається, а хочеться більше щоб їх підтримували, щоб їх більше субсидіювали, то це відповідно окреме питання.

Щодо штрафних санкцій, більше конкретно. Тут ситуація така, що якщо не з вини відповідного тепловика відбуваються неоплати, то за українськими законами штрафні санкції не застосовуються. Але, якщо тепловики, наприклад, беруть газ, не платять спеціально, не укладають договори про структуризацію, як це передбачено законом, і так далі, то має бути хоча б якийсь механізм, який відповідно примушує людей до фінансової дисципліни. Те саме стосується, до речі, і питання щодо переходу права власності в ситуаціях, коли власник підприємства теплокомуненерго не може реально забезпечити сталу роботу цього об'єкту.

Щодо ОСББ. Дивіться, ми всіляко підтримуємо ОСББ. Ми розуміємо, що це потреби того ж населення. Закон, який урядовий, він якраз дозволяє всі ці питання врегулювати в цивілізований спосіб, так, що відповідно Нафтогаз буде за механізмом спеціальних обов'язків, які буде накладати уряд, постачати їм газ за ціною, наскільки я розумію, такою ж, як для інших потреб

населення. І тоді ми це питання можемо зняти. Але для цього суперважливо, щоб був прийнятий саме урядовий законопроект, який дозволяє не тільки на рівні гасел, як це пропонує пан Кучеренко, дбати про людей, а мати реальний механізм взяти гроші для того, щоб закупити газ, для того, щоб поставити ОСББ. Бо ОСББ потрібен газ, а не гасла, я правильно розумію ОСББ?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Юрійович, а обсяг 2 і обсяг 1 - тоді зникне таке поняття?

ВІТРЕНКО Ю.Ю. Це інше питання, це вже питання держави, наскільки держава може бути щедрою і давати газ за ціною в п'ять разів менше ринкової, для того щоб ОСББ, наприклад, або інші тепловики виробляли електроенергію, наприклад, для опалення комерційних якихось приміщень, там магазинів, які опалюються, і ОСББ, наприклад, якщо це маленький магазин, або це може бути великий магазин, який опалюється підприємствами теплокомуненерго. Якщо українська держава настільки є багатою, що просто субсидіювати, давати, 80 відсотків покривати фактичних витрат підприємствам, які торгують наприклад, ну, тоді це рішення держави.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, Кучеренко Олексій Юрійович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Дякую.

Перше, давайте з початку. Я ще раз хочу сказати, я навіть не хочу опускатися і коментувати серйозно цю маячню.

Я можу сказати, Юрій Юрійович, от ви в зеленій футболці, я розумію, на кого ви хочете бути схожим, ви явно не дотягуєте. Бо наш Президент, якого я особисто щиро поважаю, я за нього голосував у другому турі, і пишаюся цим, його поважає світ, від відверта, щира людина.

Я розумію, що з певних обставин він не може зараз, не має часу і можливості до кінця розібратися в тому потоку, що ви несете, але час настане

обов'язково, бо я знаю, чим це закінчувалося. Так само закінчив і ваш попередник, основоположник НАК "Нафтогазу", який зараз в Росії заарештований. Він теж думав, що він до Президента ходить і це індульгенція назавжди. Посадили, нормально.

Тепер друге. Коли ви про ОСББ говорите, ОСББ і оесбебісти все зрозуміли, коли ви колись казали ОСББ на Одеському припортовому заводі. Все, далі не треба. Далі, Юрій Юрійович, не треба. Все нормально, ви свій фаховий рівень показали.

Тепер третє. Як можна дискутувати з людиною, яка заявляє: "Нафтогаз не є монополією"? Ну, скажіть, будь ласка, ну, є хоч одна людина, окрім Юрія Юрійовича Вітренка, в цій країні, який би дійсно вважав, що НАК "Нафтогаз" у нас не монополія? Він радить ТКЕ вийти на якийсь ринок міфічний, щось купити там. Ну, я цю маячню просто не хочу і не можу коментувати.

Він сказав фразу: "Ми їх дотуємо". Та хто ви такі, щоб ви когось дотували? Ви – національна компанія, яку, на жаль, відпустили в вільне плавання. Ви скоротили на 3 мільярди за 7 років видобуток газу. Кого ви там дотуєте? Це ми вас там утримуємо, 1200 людей апарату, яким ви виплачуєте величезні зарплати, і "бентлі" ви там купуєте їм. Розумієте?

ВІТРЕНКО Ю.Ю. Це все неправда.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. "Це все неправда"! Подавайте на мене в суд, якщо це неправда.

Тепер далі. Юрій Юрійович, ви... Я навіть не можу з вами говорити, бо ви демагог просто, вибачте.

Я до депутатів звертаюся. Я за 5 хвилин можу вам скинути в чат комітету пряму мову Юрія Юрійовича, коли він (пряма мова, ви подивитесь, 2 хвилини) запевняв всю країну, що ціни на газ 7,4 абсолютно достатньо для того, щоб НАК "Нафтогаз" видобував газ, розвивався, платив податки. Він

казав: "Все, нам більше ніколи не треба ніякої іншої ціни".

Ще один аспект: з населенням і з балансом газу. Та тут не треба бути Кулібіним, щоб зрозуміти, що населення у нас споживало максимум, 8 мільярдів, а зараз значно менше, враховуючи, скільки мільйонів поїхало...

ВІТРЕНКО Ю.Ю. Це неправда.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я вас прошу, не перебивайте! Населення напругу споживало в ваших балансах... не в ваших, в оператора ГТС і уряду, до 8 мільярдів кубів. Запам'ятайте! Запишіть собі.

ВІТРЕНКО Ю.Ю. А непрямо?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте по черзі.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Ще раз хочу, до 8 мільярдів кубів. І враховуючи те, яка міграція сьогодні відбувається, розумієте, це, безумовно, цифра значно буде менша. Але навіть якщо 8 мільярдів кубів, а у вас є 12, я не можу зрозуміти, ви їх хочете куди? Ви хочете їх продати...

ВІТРЕНКО Ю.Ю. А ТКЕ, а ОСББ.?

КУЧЕРЕНКО О.Ю. ... за ціною імпортного паритету. Я вважаю, що це, вибачте, буде дуже занадто, вибачте, тут і "бентлі" – це мізер на фоні тієї суми, яку ви хочете поцупити з бюджету.

ВІТРЕНКО Ю.Ю. Це неправда.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Юрій Юрійович, ви нещодавно, ваш звіт... Я розумію, як ви там командуєте купленими чиновниками, я одразу хочу вам...

ВІТРЕНКО Ю.Ю. Це брехня.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Хорошо. Я вас, думаю, на героя вже треба представляти за проходження опалювального сезону. Але я не розумію одного: ви так успішно пройшли попередній опалювальний сезон, там ваше проходження, ваш звіт схвалив уряд, а після того одразу ви вимагаєте 264 мільярди з бюджету. Кому цю локшину можна далі вішати, вибачте?

Тому я звертаюсь до депутатів. Дискусії не хочу. Почитайте уважно мій, наш законопроект. Мені шкода, я з задоволенням хотів би, щоб там стояли підписи всіх адекватних депутатів з нашого комітету, з інших, бо цим законопроектом ми раз і назавжди врегулюємо всю цю ситуацію і ми виконаємо те про що Юрій Юрійович казав і в 2016 році, і в минулому. Бо, коли Юрій Юрійович хотів стати віце-прем'єр-міністром і міністром енергетики, дослівно цитую: "НАК "Нафтогаз" зловживає монопольним становищем, грабує Укргазвидобування, він абсолютно неринковий, з ним треба розібратися".

ВІТРЕНКО Ю.Ю. Не було такого, неправда.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Я в чат всім все це скину, бо ви...

А тепер Юрій Юрійович в НАК "Нафтогазі" хоче розгорнути цю ситуацію.

Тому до депутатів звертаюсь, з демагогами точно не хочу дискутувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все, спасибі. Дякую.

_____. Андрій Михайлович, дозвольте коротку репліку?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, коментарів не буде. Ви тут двоє приєднайтеся і

свій базар влаштовуйте в трошки іншому місці. Досить, ми почули вашу позицію.

Дякую вам. Все зрозуміло. Тим більше, це ми зараз не поправки голосуємо, а версію до першого читання. Ви її не підтримуєте, ваша позиція зрозуміла, а рішення приймати нам. Дякую.

7427 законопроект.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Вибачаюсь, я хотів би попросити, щоб Асоціація міст України висловилася стосовно альтернативного законопроекту. Я думаю, це буде коректно, я ж не збільшую свої повноваження. Дуже прошу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Асоціація міст України, підтримуєте альтернативний законопроект?

_____ . Асоціація міст України може підтримати цей законопроект за умови врахування окремого зауваження...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Підтримуєте цей чи ні законопроект?

_____ . Можемо підтримати за умови врахування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В редакції, яка зареєстрована, підтримуєте чи ні?

_____ . В повній редакції - ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

_____ . Ми просимо уточнити окремий момент.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. У нас є зареєстрована редакція. 7427 і

7427-1, є дві зареєстровані редакції. Є можливість в нас вносити правки шляхом доопрацьованих. Але оскільки від всіх звучать питання, що це треба швидке рішення і нам швидко треба це відпрацювати, тому доопрацьований законопроект - це точно не доба, це, я не знаю, там тиждень чи два. Відповідно нам потрібно приймати рішення і далі працювати над правками.

Відповідно давайте переходити до прийняття рішення. Ми почули всі аргументи "за" і "проти". Є аргументи уряду і урядових структур і є аргументи народних депутатів - авторів законопроекту і інших стейкхолдерів.

Тому прошу переходити до голосування. 7427 законопроект. Хто підтримує...

_____. Андрій Михайлович, я на секундочку, перепрошую. Вони в порядок денний включається обидвоє? Ну, це регламентна норма, а комітет визначається про підтримку одного з них. І за основу, чи скорочуємо на друге читання вдвічі пропозиції, чи не скорочуємо, це зараз нам треба...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми будемо голосувати за законопроект і рекомендувати, щоб строк подачі правок був скорочений наполовину, тобто до 7 днів. Відповідно це ми стараємося тримати баланс і врахувати позиції, які сьогодні звучали, що потрібно вносити правки і пропозиції. Але, разом з тим, звучала пропозиція, щоб ми максимально швидко розглянули це питання і максимально швидко його змогли довести до готового закону.

Тому, хто підтримує законопроект 7427 за основу, і пропозицію включити його в порядок денний, і пропозицію скоротити строки альтернативних наполовину, тобто до 7 днів.

Герус – за.

Гриб Вікторія Олександрівна.

ГРИБ В.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход Анна Костянтинівна.

СКОРОХОД А.К. Утрималась.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Утрималась.

Мулик Роман Миронович.

МУЛИК Р.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іоффе Юлій Якович.

ІОФФЕ Ю.Я. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Жупанин Андрій Вікторович. Жупанин Андрій Вікторович!

Костюх Анатолій Вячеславович.

КОСТЮХ А.В. Я дуже хочу почути до другого читання аргументи, нормальні, з цифрами, з аргументацією, з чітким поясненням, тому що зараз це трішечки не те, що хотілося би. А в першому читанні – так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нагорняк Сергій Володимирович. Нагорняк Сергій Володимирович!

Шаповалов Юрій Анатолійович.

ШАПОВАЛОВ Ю.А. Шаповалов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пивоваров Євген Павлович. Пивоваров Євген Павлович!

Припутень Дмитро Сергійович.

ПРИПУТЕНЬ Д.С. За. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Камельчук Юрій Олександрович..

КАМЕЛЬЧУК Ю.А. За. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрченко Олександр Сергійович. Я бачив, Юрченко сьогодні був. Юрченко Олександр Сергійович!

Семінський Олег Валерійович.

СЕМІНСЬКИЙ О.В. В першому читанні – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мороз Володимир Вікторович. Мороз Володимир Вікторович!

МОРОЗ В.В. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кучеренко Олексій Юрійович.

КУЧЕРЕНКО О.Ю. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шипайло Остап Ігорович.

ШИПАЙЛО О.І. Шипайло – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Совсун Інна Романівна.

СОВСУН І.Р. В першому читанні – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Інна Романівна.

Горобець Олександр Сергійович.

ГОРОБЕЦЬ О.С. В першому читанні – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кісільов Ігор Петрович чи присутній?

Волинець Михайло Якович. Волинець Михайло Якович не присутній.

Кіт Андрій Богданович.

КІТ А.Б. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бондар Михайло Леонтійович. Бондар Михайло Леонтійович!

Значить, голоси за – 12. 12 голосів – за. Давайте ще раз пройдуся про тих, хто, можливо, приєднаний, але не міг проголосувати.

Жупанин Андрій Вікторович. Не з'явився Жупанин Андрій Вікторович.

Нагорняк Сергій Володимирович.

Пивоваров Євген Павлович.

Кісільов. Волинець. Немає.

12 голосів – за. Рішення прийнято. Відповідно 7427 законопроект підтриманий підкомітетом. І разом з ним буде також йти і альтернативний в зал. Тому дякую всім за участь в засіданні комітету.

У мене зараз прохання. Олексій Михайлович, Міністерство енергетики, Юрій Юрійович залишаться на зв'язку, щоб ми там коротенько проговорили.

Засідання комітету оголошую закритим.